

PRESUDA SUDA

27. rujna 1988.(*)

„Uredba br. 1408/71, članak 77. – Plaćanje obiteljskih davanja u drugoj državi članici”

U predmetu 313/86,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u Sudu uputio *commission de première instance de sécurité sociale des Alpes-Maritimes* (Francuska), u sporu koji se pred tim sudom vodi između

O. Lenoir

i

Caisse d'allocations familiales des Alpes-Maritimes,

o tumačenju članka 77. Uredbe Vijeća br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 2.), kako je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća br. 2001/83 od 2. lipnja 1983. (SL L 230, str. 6., Prilog I.),

SUD,

u sastavu: Lord Mackenzie Stuart, predsjednik, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida i G. C. Rodríguez Iglesias (predsjednici vijeća), T. Koopmans, U. Everling, Y. Galmot, C. N. Kakouris i T. F. O'Higgins, suci,

nezavisni odvjetnik: Sir Gordon Slynn,

tajnik: D. Louterman, administratorica,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za francusku vladu, G. Guillaume, u svojstvu agenta, C. Chavance, u svojstvu zamjenika agenta, i E. Belliard, u svojstvu agenta, u pisanom postupku, i C. Chavance, u svojstvu agenta, na raspravama održanima 13. siječnja i 25. svibnja 1988.,
- za talijansku vladu, P. G. Ferri, *avvocato dello Stato*, u svojstvu agenta, u pisanom postupku i na raspravama održanima 13. siječnja i 25. svibnja 1988.,
- za vladu Savezne Republike Njemačke, M. Seidel, zastupnik u postupcima pred Sudom, tijekom odgovaranja na pitanje Suda nakon ponovnog otvaranja usmenog postupka,

- za Komisiju Europskih zajednica, J. Griesmar, u svojstvu agenta, u pisanom postupku i na raspravama održanima 13. siječnja i 25. svibnja 1988.,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka održanog 13. siječnja 1988.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. veljače 1988.,

uzimajući u obzir izvještaj za dodatnu raspravu i nakon ponovnog otvaranja usmenog postupka 25. svibnja 1988.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 28. lipnja 1988.,

donosi sljedeću

Presudu

(Dio „Činjenice” ne reproducira se)

Pravo

- 1 Presudom od 21. listopada 1986., koju je tajništvo Suda zaprimilo 15. prosinca 1986., tribunal des affaires de sécurité sociale des Alpes-Maritimes (Sud za područje socijalne sigurnosti, Alpes-Maritimes, Francuska) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora prethodno pitanje o tumačenju članka 77. Uredbe Vijeća br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, kako je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća br. 2001/83 od 2. lipnja 1983. (SL L 230, str. 6., Prilog I.).
- 2 To je pitanje postavljeno u okviru spora između O. Lenoira, tužitelja u glavnom postupku, i Caisse d'allocations familiales des Alpes-Maritimes (u daljnjem tekstu: CAF) u vezi s odlukom CAF-a od 10. studenoga 1984. kojom se obustavlja isplata doplataka O. Lenoiru „rentrée scolaire” (troškovi školovanja) i „salaire unique” (u slučaju jednog primatelja dohotka) i od njega zahtijeva povrat ukupnog iznosa tih doplataka, koje je, prema tvrdnjama CAF-a, neosnovano primao od lipnja 1983. kad je svoje mjesto boravišta prenio u Ujedinjenu Kraljevinu.
- 3 Iz zahtjeva za prethodnu odluku i iz spisa proizlazi da O. Lenoir, francuski državljanin, prima starosnu imovinu u skladu s francuskim zakonodavstvom i ispunjava uvjete za primanje doplataka „rentrée scolaire” i „salaire unique” u Francuskoj. Potonji doplatci ne postoji u tom obliku od 1. siječnja 1978., ali je sada, zajedno s drugim davanjima, uključen u „complément familial” (dodatni obiteljski doplatci); on se, međutim, i dalje isplaćuje postojećim korisnicima kao stečeno pravo.
- 4 U lipnju 1983. O. Lenoir prenio je svoje mjesto boravišta iz Francuske u Ujedinjenu Kraljevinu. Doplatci „rentrée scolaire” i „salaire unique” isplaćivali su mu se do 1984.

Isplata tih doplataka obustavljena je gore navedenom odlukom CAF-a od 10. studenoga 1984. uz obrazloženje da je zbog odlaska iz Francuske njegovo pravo na obiteljska davanja ograničeno na obiteljske doplatke u užem smislu, isključujući doplatke „rentrée scolaire” i „salaire unique”, koji se u skladu s francuskim zakonodavstvom, čija primjenjivost na ovaj slučaj nije osporena, mogu isplaćivati samo primateljima starosne mirovine koji borave s članovima svoje obitelji na državnom području Francuske Republike.

- 5 Nakon žalbe O. Lenoira predmetnu odluku potvrdio je žalbeni odbor CAF-a uz obrazloženje da se isplata takvih doplataka osobama koje ne borave na francuskom državnom području protiv članka 77. Uredbe br. 1408/71. Žalbeni odbor prihvatio je tumačenje navedeno u unutarnjem administrativnom dokumentu („Guide des prestations” – Vodič za davanja), u skladu s kojim se članak 77. stavak 2. gore navedene uredbe odnosi samo na „obiteljske doplatke” u užem smislu, ali ne i na ostala „obiteljska davanja”.
- 6 O. Lenoir podnio je 28. lipnja 1985. tužbu protiv te odluke pred tribunal des affaires de sécurité sociale des Alpes-Maritimes (Sud za područje socijalne sigurnosti, Alpes-Maritimes), koji je, s obzirom na to da se u okviru spora postavlja pitanje tumačenja članka 77. Uredbe br. 1408/71, prekinuo postupak i uputio Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 77. Uredbe Zajednice br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. tumačiti tako da na temelju njega osoba koja prima obiteljska davanja, koja je državljanin države članice Zajednice i koja boravi na državnom području druge države članice ostvaruje pravo na to da joj ustanove za socijalnu skrb njezine matične zemlje isplaćuju samo obiteljske doplatke, ali ne i druga obiteljska davanja, osobito ne doplatke ‚rentrée scolaire’ odnosno ‚salaire unique’?”
- 7 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom postupku, relevantnih odredaba prava Zajednice i nacionalnog prava, tijekom postupka te očitovanja podnesenih Sudu upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti se dijelovi spisa u nastavku navode samo u mjeri u kojoj je to nužno za obrazloženje presude Suda.
- 8 Pitanjem koje je uputio nacionalni sud želi se utvrditi treba li izraz „obiteljski doplatci” iz članka 77. Uredbe br. 1408/71, u verziji koja je navedena u Prilogu I. Uredbi br. 2001/83 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71), tumačiti u smislu da su njime obuhvaćeni samo obiteljski doplatci u užem smislu ili u smislu da uključuje i druga obiteljska davanja kao što su doplatci „rentrée scolaire” odnosno „salaire unique”, koji su predviđeni francuskim zakonodavstvom.
- 9 Kako bi se odgovorilo na upućeno pitanje, valja podsjetiti da u skladu s definicijom iz Uredbe br. 1408/71 članka 1. točke (u) izraz „obiteljski dopla[t]ci” znači „obročne novčane naknade koje se stječu isključivo u odnosu na broj i, ako je primjereno, dob članova obitelji;”.
- 10 Međutim, Uredbe br. 1408/71 člankom 77. stavkom 1. predviđeno je da „izraz ‚davanja’, u smislu ovog članka, označava obiteljske doplatke za osobe koje primaju mirovinu [...]”. Time se u njemu utvrđuje definicija „davanja” u smislu tog članka koja odgovara definiciji obiteljskih „doplataka” iz članka 1. točke (u) podtočke ii. te uredbe,

u kojoj su obiteljski doplatci definirani isključivo u odnosu na broj i, ako je primjereno, dob članova obitelji.

- 11 Stoga na pitanje koje je uputio nacionalni sud valja odgovoriti da članak 77. Uredbe br. 1408/71, kako je naveden u Prilogu I. Uredbi Vijeća br. 2001/83 od 2. lipnja 1983., treba tumačiti tako da na temelju njega osoba koja prima obiteljska davanja, koja je državljanin države članice i koja boravi na državnom području druge države članice ostvaruje pravo na to da joj ustanove za socijalnu skrb njezine matične zemlje isplaćuju samo „obiteljske doplatke”, isključujući druga obiteljska davanja kao što su doplatak „rentrée scolaire” i doplatak „salaire unique”, koji su predviđeni francuskim zakonodavstvom.
- 12 Prema mišljenju talijanske vlade, takvo tumačenje dovodi do ništavosti tog članka. Ako se tako tumači, taj se članak protivi člancima 48. i 51. Ugovora o EEZ-u jer je njegov učinak diskriminacija osoba koje primaju mirovinu i koje su se nakon odlaska u mirovinu nastanile na državnom području druge države članice te im je stoga uskraćena mogućnost daljnjeg primanja obiteljskih davanja osim obiteljskih doplataka u užem smislu, iako je ta mogućnost predviđena člankom 77. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1408/71.
- 13 Ta se argumentacija ne može prihvatiti. Kao što je Sud presudio u svojoj presudi od 15. siječnja 1986. (Pinna, 41/84, Zb., str. 1.), člankom 51. Ugovora predviđena je koordinacija, a ne usklađivanje zakonodavstava država članica. Stoga je člankom 51. dopušteno postojanje razlika među sustavima socijalne sigurnosti država članica i, posljedično, onih u pravima osoba koje rade u državama članicama. Iz navedenoga proizlazi da članak 51. Ugovora ne utječe na materijalne i postupovne razlike među sustavima socijalne sigurnosti država članica te stoga ni na one u pravima osoba koje rade u državama članicama.
- 14 Točno je da je u gore navedenoj presudi Sud utvrdio da se propisima Zajednice o socijalnoj sigurnosti ne smiju uvesti dodatne razlike uz one koje su već proizašle iz neusklađenosti nacionalnih zakonodavstava i da se načelom jednakog postupanja zabranjuje ne samo očita diskriminacija na temelju državljanstva, već i svi prikriveni oblici diskriminacije koji primjenom drugih kriterija razlikovanja u stvarnosti dovode do istog rezultata.
- 15 Međutim, kao što je Sud presudio u svojoj presudi od 28. lipnja 1978. (Kenny, 1/78, Zb., str. 1489.), članci 7. i 48. Ugovora ne odnose se na razlike u postupanju koje među državama članicama mogu proizaći iz razlika među zakonodavstvima različitih država članica sve dok se ta zakonodavstva primjenjuju na sve osobe koje im podliježu u skladu s objektivnim kriterijima i neovisno o njihovu državljanstvu.
- 16 Valja utvrditi da je sporna odredba članka 77. Uredbe br. 1408/71 opće pravilo koje se bez razlike primjenjuje na sve državljane država članica i koje se temelji na objektivnim kriterijima u pogledu prirode predmetnih davanja i uvjeta njihove dodjele. Ako se na temelju zakonodavstva države članice koja je nadležna za isplatu mirovine dodjeljuju periodična novčana davanja obitelji primatelja isključivo s obzirom na broj i, ako je primjereno, dob članova obitelji, dodjela takvih davanja i dalje je opravdana neovisno o tome gdje primatelj i njegova obitelj borave. Suprotno tome, davanja druge vrste ili davanja na koja se primjenjuju drugi uvjeti, kao što su, na primjer, davanja za

pokrivanje određenih troškova nastalih na početku školske godine, u većini su slučajeva usko povezana sa socijalnim okruženjem i stoga s mjestom boravišta dotičnih osoba.

- 17 Slijedom navedenoga ne može se zaključiti da se spornom odredbom uvode dodatne razlike uz one koje su već proizišle iz neusklađenosti nacionalnih zakonodavstava ili primjenjuju kriteriji razlikovanja koji u stvarnosti dovode do diskriminacije na temelju državljanstva.
- 18 Iz navedenoga proizlazi da se ne može smatrati da se članak 77. stavci 1. i 2. Uredbe br. 1408/71, kako su navedeni u Prilogu I. Uredbi Vijeća br. 2001/83 od 2. lipnja 1983., protive člancima 48. i 51. Ugovora o EEZ-u.

Troškovi

- 19 Troškovi francuske, talijanske i njemačke vlade te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanju koje mu je presudom od 21. listopada 1986. uputio tribunal des affaires de sécurité sociale des Alpes-Maritimes (Sud za područje socijalne sigurnosti, Alpes-Maritimes, Francuska), odlučuje:

Članak 77. Uredbe br. 1408/71, kako je naveden u Prilogu I. Uredbi Vijeća br. 2001/83 od 2. lipnja 1983, treba tumačiti u smislu da na temelju njega osoba koja prima obiteljska davanja, koja je državljanin države članice i koja boravi na državnom području druge države članice ostvaruje pravo na to da joj ustanove za socijalnu skrb njezine matične zemlje isplaćuju samo „obiteljske doplatke”, isključujući druga obiteljska davanja kao što su doplatci „rentrée scolaire” odnosno „salaire unique”, koji su predviđeni francuskim zakonodavstvom.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 27. rujna 1988.

[potpisi]

*Jezik postupka: francuski